



**Sprawozdanie z realizacji
Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Miasta Wałbrzycha
w 2021 roku**

Wałbrzych, luty 2022 r.

Nadużywanie środków psychoaktywnych, alkoholu lub narkotyków, stanowi niezwykle poważny problem w wymiarze indywidualnym oraz społecznym. Spośród wyselekcjonowanej próby mieszkańców Wałbrzycha badanej na potrzeby diagnozy problemów społecznych (Diagnoza Problemów Społecznych Wałbrzycha; 2019), ponad połowa respondentów (54%) zadeklarowała, iż w bezpośrednim następstwie spożywania alkoholu doświadczyła problemów rodzinnych, 19% zgłosiło problemy finansowe powikłane spożywaniem alkoholu a po 6% grupy badanych w konsekwencji spożywania alkoholu napotkała problemy z prawem oraz utratę pracy. Ten zespół różnego rodzaju szkód jasno pokazuje jak ważne są działania profilaktyczne oraz pomocowe w zakresie nadużywania środków psychoaktywnych. Dzięki odpowiednio zaplanowanym, przygotowanym i wdrożonym działaniom w tym zakresie, można będzie również przeciwdziałać innym dysfunkcjom powstałym w konsekwencji uzależnienia lub szkodliwego używania.

Projektując działania profilaktyczne warto pamiętać o dwóch, tak samo ważnych jej aspektach: pierwszym jest szeroko rozumiana „prewencja” ryzykownych zachowań kształtująca korzystne postawy, świadomość na temat zagrożeń oraz promująca zdrowe alternatywy spędzania wolnego czasu i radzenia sobie z trudnymi emocjami (warsztaty w szkołach, kampanie medialne, konkursy o tematyce profilaktycznej); drugim aspektem jest pomoc osobom już borykającym się z problemem uzależnienia lub funkcjonujących w procesie ryzykownego nadużywania (grupy edukacyjno-motywacyjne, Punkty Konsultacyjne itp.). Warto nadmienić również o niezmiernie ważnym fakcie: koszty wydatkowane na skuteczną profilaktykę są nieporównywalnie mniejsze w porównaniu do kosztów wydanych perspektywicznie na leczenie uzależnień oraz niwelowanie szkód niesionych przez szkodliwe spożywanie alkoholu.

Atrakcyjne formy profilaktyki (kampanie medialne, pogadanki i warsztaty) w zakresie przeciwdziałania kontaktom ze środkami psychoaktywnymi powinny zostać ukierunkowane na budowanie negatywnego obrazu tychże środków i potencjalnych skutków ich zażywania lecz również, a może i przede wszystkim, na promowanie alternatywnych, pozytywnych sposobów spędzania wolnego czasu, realizacji swoich pasji oraz efektywnych technik radzenia sobie z trudnymi emocjami – przytoczone wcześniej badania wykazują, że jednymi z głównych powodów sięgania po narkotyki jest właśnie nieumiejętność zarządzania emocjami powstałymi w skutek problemów oraz chęć pozornie atrakcyjnego spożytkowania wolnego czasu. „Nauka” identyfikowania i stosowania tego typu pozytywnych alternatyw dla funkcji szkodliwie spełnianych przez środki psychoaktywne jest jednym z głównych obszarów podejmowanych w ramach terapii uzależnień, tym bardziej warto, działając niejako wyprzedzająco, uczynić tę tematykę ważną częścią działań profilaktycznych.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Wałbrzycha na 2021 rok przyjęty uchwałą Nr XXIX/308/20 z dnia 22 grudnia 2020 roku zakłada realizację w/w aspektów, które zostaną omówione w niniejszym sprawozdaniu. Realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki stanowi istotną część prowadzenia polityki społecznej w społeczności lokalnej.

W okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki realizował poradnictwo z zakresu pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom w Centrum Aktywności Lokalnej (siedzibie działu), przy ul. A. Mickiewicza 26, w którym zatrudnionych jest 7 osób – kierownik działu, dwóch psychologów, terapeuta uzależnień i trzech pedagogów.

Poniższa tabela obrazuje liczbę osób korzystających ze wsparcia specjalistów Działu Profilaktyki oraz liczbę udzielonych w latach 2018-2021 porad.

Lp.	Rok	Liczba osób	Liczba udzielonych porad
1	2018	510	1192
2	2019	642	1789
3	2020	544	1554
4	2021	682	1769

W 2021 roku zauważalny jest wzrost przyjętych osób. Powodem może być sytuacja pandemii, która spowodowała namnożenie problemów, z którymi samodzielnie nie są sobie w stanie poradzić zarówno osoby dorosłe, dzieci i młodzież. Pogorszenie się kondycji psychicznej uczniów związane z formą kształcenia dzieci i młodzieży w szkołach (w wyniku pandemii) spowodowało wzrost zachowań ryzykownych - stąd szukanie pomocy i wsparcia specjalistycznego.

Na wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia mogą mieć również wpływ podjęte przez specjalistów działania edukacyjno – informacyjne, które docierają do coraz większej liczby odbiorców, w tym osób, które potrzebują pomocy.

Na przestrzeni czterech lat obraz problemów z podziałem na udzielone porady przedstawia się następująco:

Lp.	Problem	Liczba osób 2021	Liczba porad 2021	Liczba osób 2020	Liczba porad 2020	Liczba osób 2019	Liczba porad 2019	Liczba osób 2018	Liczba porad 2018
1	alkoholowy	152	421	104	338	168	525	120	297
2	narkotykowy	35	65	21	54	28	62	38	104
3	behawioralny	0	0	0	0	0	0	0	0
4	nikotynowy	0	0	0	0	0	0	0	0
5	współzależnienie	26	77	21	47	22	76	15	31
6	os. doświadczająca przemocy	57	122	61	176	56	170	52	151
7	os. stosująca przemoc	30	80	33	54	31	76	15	34
8	opiekuńczo - wychowawczy	201	582	118	345	81	207	61	130
9	rodzinny/małżeński	43	118	48	146	73	198	73	201
10	bezrobocie	22	22	2	4	0	0	0	0
11	bezdomność	0	0	37	131	54	167	19	87
12	niezaradność życiowa	25	83	12	76	13	89	10	37
13	zaburzenia psychiczne	26	73	7	16	8	24	7	12
14	niepełnosprawność długotrwała choroba	11	11	21	66	20	54	22	69
15	edukacyjny	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Interwencja kryzysowa (w tym OIK)	34	75	38	72	43	103	29	39
	OGÓLEM	682	1769	544	1554	642	1789	510	1192

Z powyższej analizy wynika, iż największa liczba osób zgłaszająca się do Działu Profilaktyki po pomoc i wsparcie, to osoby z problemem opiekuńczo – wychowawczym i alkoholowym. Następne w kolejności to osoby dotknięte problemem przemocy i osoby, które podejrzane są o jej stosowanie. Ich zgłoszenie się do Działu Profilaktyki wynika z prowadzonej procedury Niebieskiej Karty, którą są objęte, a specjalista z którym pracują indywidualnie, jest powołany do grupy roboczej. Można również zauważyć wzrost udzielonego wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi. Niewątpliwie na ten stan rzeczy

miała wpływ pandemia i związane z nią odizolowanie społeczne, lęk przed chorobą a nawet śmiercią oraz przepływ negatywnych informacji związanych rozprzestrzenianiem się wirusa. Osoby o słabszej konstrukcji psychicznej lub cierpiące na zaburzenia psychiczne wymagały większej uwagi i wsparcia ze strony nie tylko specjalistów Działu Profilaktyki ale całego MOPS-u. Pozostałe problemy rozkładają się na podobnym poziomie. W ogólnej liczbie osób znajduje się 30 seniorów, którzy odbyli rozmowy indywidualne z psychologiem w zakresie wzmocnienia i radzenia sobie z problemami życia codziennego. Porady udzielone seniorom zawarte są w ogólnym podsumowaniu.

Klientom została udzielona pomoc w następującej formie:

- Indywidualne konsultacje – o charakterze wspierającym, edukacyjnym – dla osób doświadczających przemocy.
- Indywidualne konsultacje – motywujące do podjęcia konstruktywnych rozwiązań.
- Mini – edukacja na temat choroby alkoholowej i innych uzależnień.
- "Terapia motywująca" osoby uzależnione do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego.
- Indywidualne konsultacje o charakterze edukacyjnym - kształtujące umiejętności rodzicielskie.
- Sesje rodzinne – pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów rodzinnych/małżeńskich.
- Interwencja kryzysowa.
- Indywidualne konsultacje połączone z korekcją i edukacją zachowań agresywnych i przemocowych – wg modelu Duluth.
- Indywidualne konsultacje/poradnictwo dotyczące choroby alkoholowej i narkomanii.

Ponadto pracownicy Działu:

- uczestniczyli w 194 posiedzeniach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy,
- udzielili 329 porad telefonicznych w tym 9 tzw. „telefonów zaufania”,
- uczestniczyli w dyżurach w Prokuraturze Rejonowej w ramach „Tygodnia pomocy ofiarom przestępstw”,
- uczestniczyli w spotkaniach w Dziale Wspierania Rodziny – udzielając pomocy i wsparcia psychologicznego rodzinie w obszarze wychowawczym, monitorując proces naprawczy systemu rodziny oraz wprowadzając zmiany w planie pomocowym, motywowano do podjęcia pracy lub leczenia w przypadku rodziców chorych lub uzależnionych. W sporadycznych przypadkach poszukiwano innych form opieki nad dziećmi lub zewnętrznym wsparciem instytucji,

- prowadzili zajęcia edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień w Centrum Wspierania Socjalnego przy ul. Ogrodowej 2a,
- udzielali porad telefonicznych dotyczących głównie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ale i spraw dotyczących problemów społecznych – w okresie sprawozdawczym udzielono 329 porad,
- podejmowali interwencje w środowisku – w 2021 roku odbyło się 90 interwencji z udziałem pracowników Działu Profilaktyki. Przyczyną była przemoc, uzależnienia, zaniedbania wychowawcze, bezradność, zaburzenia psychiczne, kryzys suicydalny, sytuacja zdrowotna, kryzys po śmierci bliskiej osoby,

Współpracowali z :

- ✓ instytucjami miejskimi uczestnicząc w spotkaniach z przedstawicielami instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, narkomanii i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym SOW, MKRPA, Straż Miejska, Policja, NGO, szkoły;
- ✓ ze szkołami podstawowymi i średnimi udzielając pomocy psychologicznej, terapeutycznej i pedagogicznej dla uczniów i rodziców w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, wykraczającej poza kompetencje instytucji szkolnej oraz poprzez prowadzenie zajęć profilaktycznych;
- ✓ z Policją odpowiadając na sygnały o potrzebie interwencji we wskazanych środowiskach domowych;
- ✓ z kuratorami udzielając wsparcia klientom przez nich zgłaszanych oraz uczestnicząc w interwencjach;
- ✓ z Kongresem Kobiet poprzez zaproszenie przedstawicielek do uczestnictwa w „Spotkaniach pod Parasolem”;
- ✓ z Zespołem Interdyscyplinarnym poprzez uczestnictwo w grupach roboczych;
- ✓ z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez prowadzenie indywidualnych konsultacji z osobami kierowanymi przez członków komisji;
- ✓ z Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym poprzez interwencyjne poradnictwo dla wychowawców i wychowanków w sytuacji kryzysowej;
- ✓ Oddziały Leczenia Zespołów Abstynencyjnych poprzez ustalanie miejsc w celu detoksykacji;
- ✓ Zakłady Lecznictwa Odwykowego poprzez ustalanie miejsc pobytu w celu podjęcia terapii;
- ✓ NGO – realizacja projektu „Nie emigruję – tu pracuję“;

- ✓ działami i zespołami MOPS poprzez interdyscyplinarne rozwiązywanie problemów społecznych osób korzystających ze wsparcia finansowego Ośrodka a także mieszkańców Wałbrzycha.

W ramach prowadzonej współpracy w siedzibie Działu Profilaktyk odbywały się:

- spotkania grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- szkolenia i superwizje,
- spotkania seniorów, organizacji pozarządowych,
- zajęcia projektowe,
- szkolenia,
- spotkania grupowe.

W ramach realizacji zadań prowadzono:

- **Punkt konsultacyjny dla rodziców dzieci sięgających po substancje psychoaktywne.**

W ramach pracy Punktu Konsultacyjnego prowadzone jest poradnictwo odnośnie:

- profilaktyki i uzależnienia od środków psychoaktywnych,
- diagnozy stopnia zaawansowania w uzależnieniu (i ewentualne zalecenia do skorzystania z ośrodków detoksykacyjnych lub leczniczych),
- informacji na temat testów na obecność narkotyków (w miarę potrzeby i posiadania testów są udostępniane nieodpłatnie – uwaga nie są wykonywane na miejscu w punkcie) i innych sposobów wykrywania narkotyków w organizmie,
- informacji o ośrodkach profilaktycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych zajmujących się uzależnieniem od narkotyków,
- kierowaniem do w/w ośrodków,
- motywowaniem do utrzymywania abstynencji i podjęcia terapii uzależnień.

Z Punktu konsultacyjnego korzystały:

- osoby dorosłe, uzależnione od narkotyków, osoby w trzeciej fazie uzależnienia, które kierowane były na detoks i do leczenia,
- obydwój rodzice młodzieży i młodych dorosłych eksperymentujących i uzależnionych,
- rodziny z problemem uzależnień, w których dzieci nadużywają narkotyków,
- pojedynczy rodzice (głównie matki) z dzieckiem z problemem uzależnienia od narkotyków (będący w pierwszej i drugiej fazie uzależnienia),

- osoby poszukujące informacji o ośrodkach,
- osoby z zaburzeniami psychicznymi, które skierowano do specjalistów.

Łącznie z punktu skorzystało 35 osób.

- **Grupę motywacyjno - edukacyjną dla osób z problemem alkoholowym i narkotykowym.**

Celem prowadzonych działań jest zwiększenie świadomości posiadanego problemu, mikro-edukacja, wymiana doświadczeń między uczestnikami grupy, nabywanie tożsamości osoby uzależnionej, wprowadzenie trzeźwych schematów zachowań, rozbrajanie psychologicznych mechanizmów uzależnienia, motywacja do zmian w funkcjonowaniu w różnych obszarach życia i monitorowanie tych zmian, wsparcie oraz motywacja do kontynuacji terapii w systemie ambulatoryjnym lub stacjonarnym.

W omawianym okresie sprawozdawczym odbyło się 28 spotkań grupowych, w których wzięło udział 64 osoby.

Z uwagi na pandemię, w okresie od stycznia do marca spotkania grupowe musiały być wstrzymane. W tym czasie z osobom z problemem uzależnień udzielano wsparcia poprzez kontakt telefoniczny.

- **Grupę edukacyjno – informacyjną „Masz wybór”.**

Dedykowana rodzicom kierowanym przez asystentów rodziny u których występuje podejrzenie – ryzyko używania substancji psychoaktywnych. Cykl edukacyjno-informacyjny złożony z dwóch spotkań, mający za zadanie zbudowanie i wzmocnienie refleksyjności dotyczącej znaczenia indywidualnego wyboru i decyzyjności w obszarach takich jak realizacja obowiązków opiekuńczo-wychowawczych versus kontakt ze środkami psychoaktywnymi. Istotnym tematem zajęć był obszar konsekwencji, prawnych i społeczno-psychologicznych związanych z podejmowanymi wyborami. Podckli również do ćwiczeń zaproponowanych przez prowadzących. Rodzicom którzy utożsamili się z problemem uzależnień bądź byli w grupie ryzyka została zaproponowana dalsza, specjalistyczna pomoc w formie – udziału w konsultacjach indywidualnych, udziału w grupie motywacyjnej, pokierowania do podjęcia terapii w ośrodkach terapii uzależnień.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 5 spotkań, w których wzięło udział 9 osób.

- **Grupę młodzieżową „Warsztaty Panda – miczne”.**

Zajęcia dla grupy wiekowej 13 – 17 lat, łączące kreatywne formy spędzania wolnego czasu z poruszaniem tematów ważnych od strony rozwojowej i społecznej: wyzwania związane z nauką zdalną, radzenie sobie z trudnymi emocjami, nauka tolerancji i szacunku

oraz kształtowanie zdrowego poczucia własnej wartości w kontekście nawiązywania nowych kontaktów społecznych. Aktywizujące formy wprowadzane podczas zajęć (m.in. gry zespołowe, prace manualne) mają za zadanie, oprócz realizacji wymienionych powyżej

celów, również pokazać duże znaczenie zdrowych form spędzenia wolnego czasu, w opozycji do form szkodliwych, związanych z zachowaniami dysfunkcyjnymi i destrukcyjnymi. Zajęcia prowadzone są od listopada, przez dwoje lub więcej specjalistów Działu Profilaktyki oraz odbywają się w godzinach pozalekcyjnych tak, aby nie kolidować z nauką szkolną uczestników.

Grupa ma charakter rotacyjny, w spotkaniach wzięło udział łącznie 17 osób.

- **Grupa wsparcia „DOBROSTAN”.**

W 2021 roku pedagodzy Działu Wspierania Rodziny utworzyli i prowadzą grupę wsparcia „DOBROSTAN”. Prowadzone warsztaty psychoedukacyjne z elementami Terapii Simontonowskiej, adresowane są szczególnie do osób chorujących onkologicznie oraz przewlekle. Celem grupy jest:

- pomoc w poradzeniu sobie z chorobą,
- praca nad komfortem życia w chorobie,
- przygotowanie osób wspierających do realizowania z chorym planu zdrowienia,
- podnoszenie jakości życia i dbania o swój dobrostan.

Pierwsze spotkanie grupowe odbyło się 10 grudnia 2021 roku, w którym wzięło udział 11 osób. Spotkania będą kontynuowane w 2022 roku.

Grupa DOBROSTAN jest realizowana w ramach szkolenia Terapii Simontonowskiej, w którym bierze udział trzech pracowników Działu Profilaktyki i dwóch z Działu Wspierania Rodziny. Wszystkie te osoby są w procesie certyfikacji. W Terapii Simontonowskiej formułowanie zdrowych przekonań i postaw wobec leczenia oraz budowanie nadziei pacjenta jest głównym celem interwencji terapeutycznej. Częścią interwencji jest również modyfikacja stylu życia na zdrowszy szeroko pojętej profilaktyki. Elementy Terapii Simontonowskiej i pracy na przekonaniach wykorzystuje się w pracy z klientem w kryzysie suicydalnym, po stracie, w długotrwałej chorobie, bezradności życiowej, długotrwałym bezrobociu, uzależnieniu czy wykluczeniu społecznym. Pracę na przekonaniach wykorzystują specjaliści Działu Profilaktyki w pracy z indywidualnym klientem.

- **Grupa „Wygibasy” i „Młodzi aktywni”.**

Trening umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami zachowania ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z ADHD. Tematyka spotkań dotyczyła: podnoszenia kompetencji u dzieci i młodzieży dotyczących rozpoznawania emocji oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Alfabet emocji omawiał zagadnienia od ambicji do zazdrości. W trakcie zajęć uczestnicy uczyli się za pomocą warsztatów oraz historii terapeutycznych

tworzyć własne algorytmy postępowania. Dzieci oraz młodzież otrzymywały konkretne narzędzia, np. słoik spokoju, poznawcza ocena problemu, ćwiczenia oddechowe. W trakcie spotkań uczestnicy mieli możliwość rozwijać również umiejętności komunikacyjne dot. zarządzania emocjami, szczególnie w miejscach takich jak szkoła czy podwórko. Uczestnicy w lipcu i sierpniu poznawali również czym są granice(zarówno psychiczne jak i fizyczne) oraz wzmacniali umiejętności związane z empatią i asertywnością. Trening opierał się na elementach socjoterapeutycznych, ważnym elementem był trening samokontroli oraz współpracy z grupą rówieśników, którzy również zmagają się z podobnymi problemami społecznymi.

„Wygibasy” - liczba spotkań: 7(lipiec – sierpień), dzieci w wieku 7 – 12 lat - 60 osób

„Młodzi aktywni” – liczba spotkań 6 (lipiec – sierpień) młodzież w wieku – 13 – 16 lat - 12 osób.

- **Warsztaty dla rodziców (rodzic z problemami wychowawczymi oraz chorobą/zaburzeniami psychicznymi) - „Wyjść z Cienia”.**

Zajęcia dotyczyły poszerzenia wiedzy dotyczącej wybranych okresów rozwoju dziecka, np. omówienie normy i patologii okresów dorastania. Następnie omawialiśmy zasady/obowiązki i ich respektowanie w domu z uwzględnieniem okresu rozwojowego (analiza jakościowa i ilościowa zasad w poszczególnych domach). Podczas warsztatów rodzice zgłosili również potrzebę omówienia tematów związanych z granicami oraz zarządzanie stresem. Tu szczególną uwagę poświęcono wypoczynkowi oraz różnym aktywnym metodom, np. sport, taniec, spotkania towarzyskie – wycieczki. Większość zajęć poświęcona była również emocjom dziecka, ich eksponowaniu. Ważnym elementem tego tematu były zaburzenia afektywne. Grupa dzieliła się doświadczeniami okresu pandemii oraz tym jak funkcjonowały w tym okresie ich dzieci (np. zaburzenia rytmu dobowego, obniżenie nastroju). Podczas spotkań rodzice mieli potrzebę porozmawiania na temat własnych emocji związanych z wychowaniem dzieci, wspólne dzielenie się trudnościami spowodowało, że grupa miała charakter nie tylko edukacyjny ale także terapeutyczny.

W okresie, od lipca do sierpnia, odbyło się 8 spotkań, w których wzięło udział 16 osób.

- **Warsztaty z lalką terapeutyczną FAS i z Zespołem Dziecka Potrząsanego.**

W ramach warsztatów dla rodziców prowadzonych przez Dział Wspierania Rodziny, 2 spotkania grupy poświęcone były na warsztaty z lalką FAS (alkoholowy zespół płodowy), oraz 2 spotkania z lalką ZDP (zespół dziecka potrząsanego).

W obu warsztatach wzięło udział 17 osób.

Warsztaty każdorazowo odbywały się w Centrum Wsparcia Socjalnego przy ul. Ogrodowej 2a. Ich celem było zapoznanie uczestniczek z pojęciem Płodowego Zespołu Alkoholowego FAS, jego objawami, wpływem na codzienne funkcjonowanie dziecka oraz metodami postępowania po otrzymaniu diagnozy. Dodatkowo wiedza teoretyczna została wzbogacona prezentacją lalki terapeutycznej przedstawiającej niemowlę z objawami FAS, co miało duży wpływ na zapamiętanie przez uczestniczki warsztatów przedstawionego materiału. Celem warsztatów połączonych z prezentacją lalki terapeutycznej przedstawiającej niemowlę z Zespołem Dziecka Potrząsanego było przedstawienie, w świetle najnowszych badań, wpływu gwałtownego potrząsania i uderzania dziecka na utratę zdrowia a nawet życia dziecka. Uczestniczki warsztatów mogły przy użyciu lalki doświadczać i uczyć się świadomego podejścia do rodzicielstwa, co z kolei wiąże się z prowadzeniem nowoczesnej i skutecznej profilaktyki. Lalka terapeutyczna stanowiła doskonałe uzupełnienie wiedzy z uwagi na umieszczone w głowie lalki specjalnych diod, które zapalają się w różnych punktach mózgu oraz funkcję wydawania dźwięku emitującego płacz dziecka.

- **Grupę dla rodziców.**

Dedykowana rodzicom biologicznym, którzy mają dzieci w pieczy zastępczej. Zadaniem grupy jest zwiększenie kompetencji rodzicielskich uczestniczących w nich osób, które na co dzień nie radzą sobie z prawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec swoich dzieci. Dodatkowo przedstawiane są możliwości działań mających na celu przywrócenie opieki nad dziećmi i odzyskanie władzy rodzicielskiej. Udział w grupie pozwala rodzicom uświadomić sobie obszary do pracy wychowawczej z własnymi dziećmi oraz rozpocząć starania o przywrócenie opieki nad umieszczonymi w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W okresie sprawozdawczym miały miejsce trzy edycje. Ostatnia rozpoczęła się 22 listopada i nadal jest prowadzona. Łącznie wzięło udział 19 osób.

- **Zajęcia edukacyjne dotyczące szkód związanych z uzależnieniami.**

Zajęcia przeprowadzone w Centrum Wsparcia Socjalnego dla mieszkańców wytypowanych przez pracowników wspierających osoby przebywające w CWS – grupa

przejawiająca problemy z utrzymaniem trzeźwości w zakresie różnego rodzaju środków psychoaktywnych. Podczas spotkania omówiono przebieg uzależnienia, najpopularniejsze szkody związane z rozwojem uzależnienia oraz przedstawiono dostępne formy pomocy w utrzymywaniu trzeźwości. Podczas spotkania zaprezentowano najpopularniejsze przekonania dotyczące środków i czynności uzależniających oraz zweryfikowano ich prawdziwość, także w odniesieniu do indywidualnych doświadczeń każdego z uczestników. W spotkaniu wzięło udział 5 osób.

- **Edukację profilaktyczną – warsztaty, wykłady, szkolenia.**

W omawianym okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki Uzależnień prowadził warsztaty dla uczniów, szkolenia dla grona pedagogicznego i pogadanki w trakcie wywiadówek dla rodziców.

Edukacja profilaktyczna w latach 2018 -2021 przedstawia się następująco:

Lp.	Rok	Liczba odbiorców	Liczba szkół
1	2018	4755	21
2	2019	4529	22
3	2020	1146	12
4	2021	3302	16

W 2021 roku edukacją profilaktyczną zostały objęte następujące wałbrzyskie szkoły: ZSP Nr 5, ZSM, PSP Nr 6, ZS Nr 5, PSP Nr 28, II LO, PSP Nr 10, „Energetyk”, ZS Nr 7, PSP Nr 26, PSP Nr 15, PSP Nr 5, ZSP Nr 4, PSP Nr 23, ZSP Nr 2, PSP Nr 2.

Na liczbę odbiorców, którzy wzięli udział w edukacji profilaktycznej wpływ w latach 2020-2021 ma pandemia i ograniczona możliwość prowadzenia warsztatów w bezpośrednim kontakcie z uczniem. Nie każda szkoła chciała także skorzystać z prowadzenia warsztatów w formie online co przełożyło się na spadek zainteresowania tą formą przez szkoły w porównaniu do czasu sprzed pandemii. Najwięcej warsztatów profilaktycznych przeprowadzonych w szkołach zaobserwowaliśmy w okresie od września do grudnia, kiedy szkoły w tradycyjny sposób realizowały obowiązek nauki.

Zajęcia profilaktyczne realizowane w 2021 r.

Lp.	Nazwa programu/kampanii	Liczba osób
1	Profilaktyka cyberprzemocy	134 uczniów
2	Profilaktyka przemocy domowej, rówieśniczej, zachowania konfliktowe	197 uczniów
3	Program edukacyjny „Zaburzenia odżywiania – anoreksja i bulimia”	214 uczniów
4	Profilaktyka uzależnień	359 uczniów
5	Warsztaty antynikotynowe „Nie palę – wybieram zdrowie“	816 uczniów
6	Warsztaty „Poznaj swoją moc“	564 uczniów
7	Stres – czym jest i jak sobie z nim radzić	558 uczniów
8	Stop pijanym kierowcom	225 uczniów
9	Spotkania edukacyjne z rodzicami – wywiady profilaktyczne (przemoc, cyberprzemocy, uzależnienia)	88 rodziców
10	Depresja dzieci i młodzieży	57 rodziców
11	Procedura Niebieskiej Karty	20 nauczycieli
12	Trudny rodzic	30 nauczycieli
13	Odporność psychiczna ucznia w czasie pandemii	25 nauczycieli
14	Profilaktyka uzależnień	15 nauczycieli

*Kampanie i programy opisane zostały w sprawozdaniach w konkretnych programach.

Zajęcia profilaktyczne realizowane w pierwszym kwartale 2021 roku prowadzone były online za pośrednictwem platformy teems. Były to zajęcia z cyberprzemocy oraz profilaktyka przemocy domowej, rówieśniczej i zachowania konfliktowe oraz niektóre wywiady dla rodziców. Od kwietnia do grudnia, z wyłączeniem przerwy wakacyjnej, zajęcia prowadzone były stacjonarnie na terenie szkół, z uwzględnieniem reżimu sanitarnego. W trakcie prowadzonych zajęć w oparciu o autorskie materiały multimedialne, rozdawane były broszury i ulotki informacyjno – edukacyjne, materiały promocyjne takie jak długopisy, notatniki, przypinki i smyczki oraz ulotki Działu Profilaktyki.

Program edukacyjny - zaburzenia odżywiania: „Anoreksja i Bulimia – choroba duszy czy ciała?”

Zaburzenia odżywiania należą do zachowań ryzykownych niosących negatywne skutki dla zdrowia fizycznego i psychicznego człowieka. Celem warsztatów była edukacja i zwiększenie świadomości związanych z zaburzeniami odżywiania wśród młodych ludzi. Uczniowie poznali przyczynę powstawania anoreksji i bulimii, dowiedzieli się, jakie poważne

konsekwencje niosą ze sobą te choroby, jakie zagrożenia płyną z korzystania diet, bez nadzoru lekarza i stosowania forsownych ćwiczeń, bezkrytycznego kreowania wizerunku ciała przedstawianego w mediach. Zachęceni byli i uczeni akceptacji siebie i własnego ciała, rozpoznawania objawów fizycznych i psychicznych choroby, otrzymali wiedzę na temat miejsc, w których otrzymają pomoc w przypadku zaburzeniach odżywiania.

Profilaktyka uzależnień. (uzależnienie od środków psychoaktywnych, komputera, internetu, gier komputerowych, telefonów komórkowych).

Zajęcia poruszały tematykę m.in. uzależnień behawioralnych silnie obecnych w kulturze młodych ludzi, a więc związanych z użytkowaniem internetu, telefonu komórkowego, mediów społecznościowych. Podczas zajęć prowadzący przedstawiał granicę pomiędzy pasją/hobby a zagrożeniem dla dalszego rozwoju młodego człowieka oraz innego rodzaju zagrożenia związane z użytkowaniem ww. aktywności. Zajęcia skupiały się także na

procesie szkodliwego używania, który może bezpośrednio doprowadzić do nałogu. Od strony substancji psychoaktywnych, uczniowie edukowani byli z zakresu profilaktyki uniwersalnej dotyczącej zagrożeń związanych z uzależnieniami. Uczniowie otrzymali informacje dotyczące szkodliwości i skutków picia alkoholu, omówiono stereotypy związane z alkoholikami i alkoholizmem oraz ukazano powszechność występowania alkoholizmu.

Warsztaty antynikotynowe: „ Nie palę – wybieram zdrowie”.

Autorski program edukacji antynikotynowej kierowany do uczniów klas VI - VIII szkoły podstawowej i uczniów szkół średnich oraz do ich rodziców. Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu, korzystania z e-papierosów wśród dzieci i młodzieży. Program jest dostosowany do możliwości intelektualnych oraz umiejętności uczniów. Zajęcia dotyczą nie tylko szkodliwości palenia tytoniu, ale również dają przykłady zdrowego radzenia sobie w różnych sytuacjach. Poruszone są tematy dotyczące asertywności, komunikacji międzyludzkiej, akceptacji siebie i pozytywnego myślenia. Przewidziane są zajęcia w grupach, warsztatowe i wiele innych.

Warsztaty „Poznaj swoją moc”.

Program autorski, który miał za zadanie stworzyć okazję i uświadomić uczestnikom zajęć jak ważne jest doświadczanie „bycia wartościowym czy ważnym”, daje poczucie sprawczości i wewnętrzne przekonanie, że jest się w stanie osiągnąć wytyczone w życiu cele. Samoakceptacja i poczucie własnej wartości mają wpływ na rozwój i funkcjonowanie człowieka. Zaniżona samoocena powoduje, że człowiek sam pomniejsza własne możliwości,

nie docenia potencjału, jaki mógłby wykorzystać w działaniu. Również zaniżona samoocena może być jedną z przyczyn sięgania przez młodych ludzi po środki psychoaktywne. Zajęcia miały na celu wzmocnić poczucie własnej wartości, które jest początkiem drogi w odkrywaniu siebie i lepszemu radzeniu sobie w kontaktach interpersonalnych oraz podejmowaniu decyzji.

Stres – czym jest i jak sobie z nim radzić?

Warsztaty dotyczyły zapoznania uczniów z metodami pasywnymi oraz aktywnymi radzenia sobie ze stresem. W pierwszej części zajęć, omówiono czym jest stres – specyficzna reakcja organizmu, która przekracza indywidualne możliwości człowieka. Omówiono sytuacje stresogenne, z którymi spotykamy się na co dzień (np. egzamin). Wyjaśniono czym jest stres długotrwały – nisko intensywny oraz stres krótko trwały/ intensywny. Podczas zajęć uczeń miał możliwość dowiedzieć się o funkcji regeneracyjnej kortyzolu oraz o funkcji degeneracyjnej stresu, z uwzględnieniem zmian o podłożu

poznawczym i somatycznym. W trakcie zajęć uczniowie wymieniali się biernymi oraz czynnymi metodami radzenia sobie ze stresem. W tej części omówiono, znaczenie sportu w redukowaniu stresu oraz wypoczynku, min. metod dotyczących uważności. Zapoznano uczniów z metodą OEZP, która bazuje na opisie sytuacji trudnej, pracy z emocjami i zasobami oraz stworzeniu programu naprawczego. Podsumowaniem zajęć było stworzenie indywidualnego planu naprawczego dot. sytuacji egzaminacyjnej.

Stop pijanym kierowcom.

Warsztaty miały na celu przedstawienie zmian w ocenie sytuacji na drodze po alkoholu. Uczestnik miał możliwość doświadczenia stanu upojenia alkoholowego poprzez użycie alko gogli. Uczeń dowiedział się jaki wpływ ma alkohol na układ nerwowy człowieka – błędów w ocenie ryzyka na drodze, zwolnienie czasu reakcji oraz zaburzenia małej i dużej motoryki. W toku spotkania omówiono również znaczenie temperamentu oraz zapotrzebowanie na stymulację(M. Zuckerman) W ramach warsztatów został stworzony system wczesnego reagowania, w wypadku gdy zauważymy, że nasz kolega/ koleżanka jest pod wpływem alkoholu i gdy wsiada do auta. Podczas spotkania grupa pracowała w oparciu o zasoby oraz procesy decyzyjne.

Spotkania edukacyjne z rodzicami – wywiadówki profilaktyczne (przemoc, cyberprzemoc, uzależnienia):

✓ Wywiadówka profilaktyczna dla rodziców – uzależnienia

Celem była edukacja z zakresu profilaktyki uniwersalnej dotycząca zagrożeń związanych z uzależnieniami. Omówione zostały wskazówki umożliwiające zachowanie skuteczności wychowawczej w postępowaniu z dorosłym dzieckiem, udzielanie pomocy adekwatnej do eksperymentowania dziecka z lekami, narkotykami i alkoholem.

✓ Wywiadówka profilaktyczna dla rodziców – depresja dzieci i młodzieży

Podczas spotkania omówiono jednostkę chorobową w oparciu o charakterystykę grupy wiekowej. Uwzględniono podczas analizy objawy behawioralne, poznawcze oraz emocjonalne. Wskazano równice jakościowe oraz ilościowe w poszczególnych grupach, potwierdzając tym że zaburzenia afektywne nie są jednorodne w obrazie. W trakcie spotkania omówiono przyczyny endogenne (czynniki wewnętrzne) oraz egzogenne (stres, trudna sytuacja rodzinna, choroby pasożytnicze itd.). Szczególne miejsce poświęcono na zaburzenia rytmu dobowego, wynikającego np. z nadmiernej ekspozycji oka na światło niebieskie. Zajęcia miały również za zadanie wskazanie oraz omówienie możliwości terapeutycznych.

Podkreślono znaczenie komunikacji pomiędzy szkołą – uczniem - rodzicem. Wypracowany model pomocy szkolnej uczniowi chorującemu lub wracającemu z chorobowego dotyczył – kontraktu z uczniem, pracy w modelu 3 R(Rozpoznanie – Redukcja – Regeneracja), ważnym elementem wykładu było również omówienie sposobów komunikacji z chorym uczniem, komunikacji która była by wspierająca a nie oceniająca.

Procedura Niebieskiej Karty – szkolenie dla nauczycieli.

Przedstawienie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, omówienie procedury NK, rola służb w systemie przeciwdziałania przemocy.

Trudny rodzic - szkolenie dla nauczycieli.

Szkolenie adresowane do grona pedagogicznego. Główne zagadnienia jakie zostały poruszone to charakterystyka trudnego rodzica, w jaki sposób reagować na różnorodne zachowania, sposoby budowania pozytywnego kontaktu z różnymi typami rodziców, sposoby kierowania rozmową, techniki radzenia sobie z manipulacją i przekraczaniem granic.

Odporność psychiczna dzieci i młodzieży – szkolenie dla nauczycieli.

Podczas prelekcji omówiono czym jest odporność psychiczna – zdolność do działania w górnych przedziałach swoich możliwości, niezależnie od występujących okoliczności konkurencyjnych. Omówiono również model odporności psychicznej – 4 C (Peter Clough, Dougiem Strycharczyk), który omawia z jakich elementów z budowana jest odporność psychiczna: C (Control)-Kontrola, C (Commitment)-Zaangażowanie, C (Challenge)Wyzwania, C (Confidence)-Pewność siebie. Prezentowany model jest również przedstawiany jako narzędzie przesiewowe, które wskazuje obszary pracy osób ze słabszą odpornością psychiczną. Omawiając zagadnienie poruszono również temat czynników ochronnych jakimi są: inteligencja, temperament, grupa wsparcia oraz instytucje(np. szkoła). W ramach odpowiedzi na pytanie „Jak budować odporność psychiczną?”. Został zaprezentowany wypracowany algorytm, który dotyczy:

- Wzmacnianie kompetencji emocjonalnych - co i gdzie(ciało) czuje/ jak się ten stan nazywa
Dodatkowo: pozytywna samoocena/ poczucie kontroli, autonomia, poczucie humoru.
- Wsparcia w budowaniu umiejętności społecznych - komunikatywność, empatia.
- Orientacji na przyszłość - plan oraz wsparcie w podtrzymaniu motywacji - jasno sprecyzowane cele, optymizm. W toku prowadzenia prelekcji omówiono również zagadnienia dot. kryzysu i jego objawów(poznawczych, emocjonalnych oraz behawioralnych) oraz zagrożenia suicydalnego. Podkreślono znaczenie wczesnej interwencji oraz profilaktyki.

Profilaktyka uzależnień - wykład informacyjny dla nauczycieli zw. z uzależnieniami i szkodliwym użytkowaniem

Prelekcja dla nauczycieli dotycząca rozpoznania zjawiska uzależnienia oraz jego różnic w odniesieniu do użytkowania szkodliwego lub ryzykownego danej substancji lub czynności. Formy pomocy i ich zastosowanie na różnych etapach rozwoju problemu. Przyczyny powstawania tendencji do uzależnień wśród dzieci i młodzieży. Podczas spotkania uczestnicy mieli okazję zweryfikować też prawdziwość lub fałsz najpopularniejszych przekonań dotyczących zażywania środków psychoaktywnych.

Inne działania edukacyjne:

Organizacja szkolenia "Spójrz Inaczej"- program rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - przedstawienie pomysłu dot. szkolenia z zakresu programu rekomendowanego „Spójrz Inaczej” – dla nauczycieli. Współpraca z Biurem Edukacji i Spraw Społecznych w sprawie organizacji szkolenia.

Szkolenie zostało przeprowadzone w dwóch częściach: w sierpniu oraz we wrześniu. Uczestnikami szkolenia było 14 nauczycieli szkół podstawowych – pracujących w klasach 1-3, dodatkowo udział w szkoleniu wzięł jeden pracownik Działu Profilaktyki.

"Spójrz Inaczej" jest programem profilaktyki uniwersalnej, która obejmuje cały proces powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży, ucząc rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb i wyrażania emocji w konstruktywny dla nich sposób.

Celem zajęć jest nauczenie dzieci rozumienia siebie i innych, lepszego radzenia sobie z różnymi problemami, umiejętnościami dobrego współżycia z innymi i znajdowania w sobie oparcia w trudnych sytuacjach, tak, aby w przyszłości nie sięgały w tym celu po środki uzależniające.

Celem szkolenia było:

- przygotowanie uczestników do prowadzenia z dziećmi w klasach I-III zajęć wychowawczo-profilaktycznych wg Programu „Spójrz Inaczej”,
- poznanie podstaw prawidłowej komunikacji z dziećmi,
- nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów w pracy z grupą.

Tematyka zajęć dotyczyła:

- podstawowe umiejętności psychologicznego kontaktu z dziećmi,
- poznanie celów, treści i metod programu „Spójrz Inaczej”,
- praktyczne poznanie scenariuszy programu i ćwiczenie prowadzenia zajęć,
- umiejętności rozwiązywania sytuacji trudnych w pracy z klasą.

Podczas warsztatów „Spójrz Inaczej” dwa dni szkolenia to zajęcia które odbyły się w szkole. Uczestnicy prowadzili warsztaty i omawiali ich przebieg.

Współorganizacja konferencji szkoleniowej „Nowe wyzwania w erze uzależnień”. Sieć współpracy, szkolenie kadr, efektywność wsparcia” - konferencja profilaktyczna w Starej Kopalni.

Dział Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej współorganizował z Urzędem Miasta konferencję, w której głównym prelegentem był profesor Bohdan Woronowicz - doktor nauk medycznych, specjalista psychiatra, specjalista seksuolog, certyfikowany specjalista i superwizor psychoterapii uzależnień. Konferencja odbyła się w Starej Kopalni i uczestniczyli w niej przedstawiciele służb pomocowych z miasta Wałbrzycha – przedstawiciele policji, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pracownicy szkół (pedagodzy, psychologowie) oraz innego rodzaju instytucje, których praca dotyczy działania w zakresie prewencji nadużywania środków psychoaktywnych (np. kluby

trzeźwościowe).

Konferencję podzielono na dwie części: pierwsza opierała się na wykładzie profesora Woronowicza dotyczącym zjawiska uzależnienia, charakterystyki poszczególnych środków psychoaktywnych oraz form pomocy osobom uzależnionym czy też szkodliwie użytkującym środki psychoaktywne.

Po części wykładowej nastąpił etap warsztatów w formie paneli dyskusyjnych. Specjaliści Działu Profilaktyki (terapeuta i psycholog) poprowadzili stanowiska dotyczące tematów: „Jak rozpoznać uzależnienie i jak odpowiednio pomóc?” oraz „Odpowiedni dobór form profilaktyki w zakresie środków psychoaktywnych”. Celem paneli dyskusyjnych było zdiagnozowanie stanu wiedzy faktycznej uczestników i instytucji, które reprezentowali w obszarze profilaktyki i pomocy związanej z tematyką środków psychoaktywnych oraz przekazanie wiadomości na tematy podejmowane przez poszczególne stanowiska paneli dyskusyjnych. Z pracy podczas paneli dyskusyjnych specjaliści przygotowali notatki ewaluacyjne, które miały posłużyć do przygotowania dalszych działań w ramach przedsięwzięcia pod nazwą „Nowe spojrzenie na profilaktykę”.

Warsztaty profilaktyczne dla pedagogów.

Warsztaty przygotowane w ramach kampanii „Nowe spojrzenie na profilaktykę” jako kontynuacja działań zapoczątkowanych podczas konferencji profilaktycznej w Starej Kopalni. Do współpracy w ramach warsztatów zaproszono pracowników wałbrzyskich szkół – pedagogów i psychologów. Warsztaty współprowadzone były przez psychologów Działu Profilaktyki i odbywały się w sali kolumnowej siedziby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Kilińskiego w Wałbrzychu.

Uczestnicy spotkania, połączeni w cztery zespoły, wzięli udział w dwóch rodzajach ćwiczeń; pierwszym zadaniem było przeprowadzenie „burzy mózgów” na temat poruszany przez danego specjalistę – pracownicy Działu Profilaktyki zaproponowali tematy: „Brak wiedzy/nieusystematyzowana wiedza o prowadzonych działaniach profilaktycznych”, „Profilaktyka pozytywna oraz działania promujące zachowania alternatywne”, „Brak dostatecznej wiedzy na temat uzależnień behawioralnych (narzędzia do diagnozy, proces diagnozy, formy i punkty pomocy) oraz „Rodzicielskie deficyty w sposobie reagowania na proces diagnozowania i terapii uzależnień”. Podczas pierwszego etapu, uczestnicy warsztatów podawali swoje propozycje rozwiązania podanego problemu z punktu widzenia szkoły. W drugiej części spotkania warsztatowego każdy prowadzący przygotował jedno narzędzie mogące pomóc w planowaniu lub prowadzeniu profilaktyki, którego stworzenie było zadaniem grupy ćwiczeniowej. Specjaliści Działu Profilaktyki przygotowali ćwiczenia polegające na stworzeniu drzewa decyzyjnego mogącego pomóc w dostosowaniu

odpowiednich form profilaktycznych oraz przygotowaniu arkusza wstępnego rozpoznania u ucznia zagrożenia uzależnieniem behawioralnym lub szkodliwym kontaktem z czynnością uzależniającą. Po przeprowadzonym warsztacie specjaliści Działu Profilaktyki sporządzili obszernie sprawozdania z przebiegu oraz efektu pracy przy swoich stanowiskach, wraz z zawartym w nim narzędziem wypracowanym przez uczestników.

Pozostałe działania Działu Profilaktyki:

W omawianym okresie sprawozdawczym Dział Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej organizował lub uczestniczył w wydarzeniach, podczas których realizował działania profilaktyki środowiskowej: prowadził pogadanki z dorosłymi, przeprowadzał konkursy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, w których otrzymać można było nagrody rzeczowe oraz gadżety promujące dział: smycze, długopisy, torby płócienne, kubki, bransoletki, przypinki.

We wszystkich wydarzeniach udostępniane były materiały informacyjne na temat działu i innych instytucji na terenie Wałbrzycha świadczących pomoc oraz materiały edukacyjne (ulotki, broszury, plakaty). Działania, o których mowa to:

✓ Spotkania w dzielnicach - „Lokalna współpraca – to się opłaca“

„Lokalna współpraca – to się opłaca!” była inicjatywą zapoczątkowaną oraz koordynowaną przez Dział Profilaktyki i skierowaną do służb pomocowych z terenu Wałbrzycha. Główną ideą inicjatywy „Lokalna współpraca...” było nawiązanie lub wzmocnienie już istniejącej współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami lub innymi podmiotami działającymi w zakresie pomocowym na danych dzielnicach miasta.

Podczas kolejnych spotkań tworzono mapy obszarów rozwojowych i zasobów poszczególnych dzielnic oraz rozmawiano na temat możliwości wspólnego działania, profilaktycznego lub pomocowego, w zakresie trzech głównych obszarów: prewencji przemocy, prewencji nadużywania środków psychoaktywnych oraz promocji dbałości o szeroko rozumiane zdrowie psychiczne.

W spotkaniach „Lokalne współpracy...” uczestniczyli m.in. przedstawiciele policji, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pracownicy służby zdrowia, przedstawiciele szkół, wychowawcy świetlic środowiskowych, radni miejscy, pracownicy bibliotek oraz osoby reprezentujące innego rodzaju instytucje (np. Dzienny Dom Pobytu).

Spotkania odbywały się w miejscach takich jak biblioteka miejska, Dzienny Dom Pobytu, szkoły, Centrum Aktywności Lokalnej czy Centrum Integracji Rodziny.

Współpraca prowadzona podczas opisywanej inicjatywy przyniosła efekty w postaci konkretnych działań podejmowanych wspólnie przez uczestniczące instytucje:

- stworzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego (Biały Kamień),
- stworzenie grupy młodzieżowej (Śródmieście),
- stworzenie punktu dla mieszkańców do dzielenia się zapotrzebowaniem pomocowym (Nowe Miasto) zamysłem jest ustawienie specjalnej skrzynki strategicznym miejscu dzielnicy np. w Bibliotece, do której mieszkańcy będą mogli anonimowo wrzucać kartki z własnymi propozycjami dotyczącymi ewentualnych działań pomocowych ze strony instytucji w obszarach prewencji uzależnień, przemocy oraz troski o szeroko pojęte zdrowie psychiczne. Pracownicy Biblioteki zadeklarowali się do sprawdzania zawartości skrzynki, która będzie omawiana na spotkaniach,
- wzmacnianie współpracy poszczególnych instytucji, stworzenie okazji do wymiany oferty pomocowej, która nie zawsze była znana wszystkim uczestnikom (np. Podgórze).

✓ **„Kampania Ławkowa“**

Celem kampanii było zwiększenie świadomości na temat problemu uzależnień. Zawieszane na ławkach hasła o tematyce uzależnień miały zwrócić uwagę mieszkańców Wałbrzycha na społeczne, rodzinne, psychologiczne konsekwencje związane z występowaniem problemu. Hasła miały na celu okazanie sprzeciwu wobec nadużywania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych przez rodziców i opiekunów małoletnich dzieci ponadto miały nakłonić do refleksji oraz zaprosić/nakłonić do skorzystania z oferty Działu Profilaktyki.

Działania podejmowane są w ramach kampanii (po wcześniejszym powiadomieniu i otrzymaniu zgody ZDiKUM, Wydziału Infrastruktury i Straży Miejskiej. Kampania realizowana była na przełomie czerwca i lipca, a hasła zawieszane zostały na ławkach w Rynku i Placu Magistrackim.

✓ **„Bezpieczna Kwarantanna“**

Sytuacja pandemii wymusiła na wszystkich odnalezienie się w nowych realiach, tym sama spowodowała zmianę realizacji zaplanowanych zadań wpisanych w gminne programy. Rzeczywistość, w jakiej się znaleźliśmy, zmotywowała nas do stworzenia nowej, autorskiej kampanii, która miała być wsparciem dla wszystkich osób będących w kryzysie wywołanym koronawirusem.

Dział Profilaktyki MOPS w Wałbrzychu w pierwszym kwartale 2021 roku kontynuował autorską kampanię lokalną „Bezpieczna Kwarantanna”, której celem było świadczenie pomocy osobom/rodzinom przeżywającym kryzysy wywołane sytuacją pandemii. Działania podejmowane w ramach kampanii dotyczyły tworzenia warunków dbania o bezpieczeństwo

fizyczne i psychiczne. Dotyczyło to zarówno rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty ale również takich, w których dochodzi do „cichych aktów przemocy”, do rodzin szeroko pojętych, które funkcjonują prawidłowo ale nie radzą sobie z sytuacją pandemii, do osób pijących problemowo oraz do osób starszych i samotnych.

Od stycznia do marca 2021 roku pracownicy działu wspierali mieszkańców Wałbrzycha poprzez rozmowy telefoniczne. Główne problemy, jakie były poruszone podczas rozmów to uzależnienia, problemy rodzinne, opiekuńczo – wychowawcze, przemoc, bezradność. Łącznie w tym czasie udzielono 159 porad 81 osobom.

W ramach kampanii wsparciem zostali objęci również seniorzy z dzielnicy Nowe Miasto. Pracownicy socjalni wskazali 16 osób powyżej 65 roku życia, którym potrzebne było wsparcie psychologiczne.

Osoby, które wyraziły zgodę na kontakt telefoniczny w większości były już objęte wsparciem psychologicznym. Większość osób - 12 deklarowało zły stan zdrowia, związany z chorobami przewlekłymi t.j: cukrzyca, choroby kardiologiczne, choroby krążenia oraz choroby układu kostno-stawowego (większość). Osoby te zgłaszały niedogodności życia codziennego związane z przewlekłym bólem oraz utrudnioną mobilnością. Większość osób, z którymi zostały przeprowadzone rozmowy żyje samotnie, ale posiada wsparcie społeczne, w postaci przyjaciół czy rodziny. Osoby te także cechuje duży lęk związany z epidemią Covid –19. Żadna z osób nie zgłaszała, żadnych problemów związanych z procesami poznawczymi (min.: spostrzeganie, uwaga, pamięć, myślenie), wypowiedzi/rozmowy były spójne oraz seniorzy odpowiadali konkretnie na zadawane pytania. Osoby zostały poinformowane o możliwościach pomocowych, w tym terapeutycznych i psychologicznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu oraz zachęcone do ewentualnego kontaktu telefonicznego. Seniorzy, z którymi zostały przeprowadzone rozmowy potrzebują także wsparcia w dostępie do informacji, np. gdzie mogą uzyskać wsparcie w rehabilitacji pocovidowej czy w jaki sposób złożyć dokumenty dotyczące sanatorium.

✓ **Kampania „Wyjść z cienia”.**

„Wyjść z cienia” jest kampanią lokalną przygotowaną przez Dział Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Kampania ma charakter edukacyjny, a jej potencjalnymi odbiorcami nie mają być tylko osoby chore na depresję oraz ich rodziny. Autorom zależy by pokazać, że depresja jest to na tyle szeroki problem, który może dotyczyć każdego z nas.

Depresja jest najczęściej diagnozowana w wieku 20-40 lat. (Źródło: WHO). Kampania ma za zadanie uwrażliwić mieszkańców Wałbrzycha na temat zaburzeń afektywnych w szczególności depresji oraz wszelkich form wsparcia i leczenia. Poszerzanie wiedzy

związane z profilaktyką zdrowia psychicznego, jest stałym wyzwaniem Działu Profilaktyki. Depresja, według Światowej Organizacji Zdrowia jest czwartą najpoważniejszą, według skutków i powszechności, chorobą a szacuje się, że do 2030 roku stanie się najczęściej diagnozowaną jednostką chorobową na świecie.

W ramach kampanii „Wyjść z Cienia” zostały przeprowadzone zajęcia dla grupy dzieci „Wygibasy” oraz grupy młodzieży „Młodzi aktywni” oraz warsztaty dla rodziców. Na miejskich citylightach zostały umieszczone plakaty informujące o kampanii oraz wydany został biuletyn informacyjno – edukacyjny. Prowadzone były konsultacje indywidualne, które miały za zadanie m.in.: zmotywować osoby chore do podjęcia leczenia oraz terapii, objęcie wsparciem rodzin osób chorych poprzez celową psychoedukację.

Biuletyn wyjaśnia czym jest depresja (długość trwania choroby, symptomy) z omówieniem poszczególnych grup wiekowych, dzieci/młodzieży, osób dorosłych oraz seniorów. Celem biuletynu jest przedstawienie metod wsparcia osób chorych od działań profilaktycznych po leczenie szpitalne. W materiałach można znaleźć informacje dotyczące sposobów komunikacji z pacjentami, baza teledoresowa oraz szczegóły oferty Działu Profilaktyki. Wartością dodaną biuletynu był wywiad z osobą chorującą, który ukazał perspektywę doświadczenia choroby.

Kampania „Wyjść z Cienia” będzie realizowana w roku 2022 omawiając temat hiperkinetyczne zaburzenia zachowania oraz uwagi(ADHD), zarówno u dzieci jak i dorosłych.

Konkursy profilaktyczne:

✓ **Konkurs „Bezpieczne Granie”** - konkurs polegał na stworzeniu gry planszowej o charakterze edukacyjnym, dotyczącym zdrowego trybu życia wolnego od środków psychoaktywnych. Ofertę konkursu skierowano do młodzieży szkół podstawowych ponadpodstawowych, którzy w warunkach nauki zdalnej i ograniczonych możliwości spędzania wolnego czasu (pandemia koronawirusa) mieli za zadanie zaprojektować i wykonać swoją autorską grę. W grze zawierać się miała idea promowania zdrowych alternatyw spędzania wolnego czasu, opartych na realizacji pasji i stojących w opozycji do aktywności destrukcyjnych, również związanych z nadużywaniem środków psychoaktywnych. Zorganizowany w styczniu 2021r.

Do konkursu zgłosiło się 11 uczniów, spośród których wyłoniono sześcioro laureatów głównych nagród (troje w kategorii szkół ponadpodstawowych i troje w kategorii szkół podstawowych). Pozostali uczestnicy, nie wytypowani do grona laureatów, otrzymali również nagrodę za udział w konkursie.

✓ **Konkurs „Zdrowy Wiersz”** - konkurs na wiersz o charakterze edukacyjnym, dotyczącym zdrowego trybu życia wolnego od środków psychoaktywnych. Uczestnikami były dzieci ze szkół podstawowych z terenu Wałbrzycha. Nadesłane prace konkursowe miały formę wierszyków dotyczących promocji zdrowego stylu życia – pozytywnych aktywności i form spędzania wolnego czasu, zdrowego odżywiania oraz prewencji różnego rodzaju szkodliwych zjawisk takich jak nadużywanie środków psychoaktywnych (w tym także papierosów). Do konkursu prace zgłosiło szesnaścioro uczniów, spośród których wyłoniono i nagrodzono laureatów trzech pierwszych miejsc. Pozostałych dwunastu uczestników otrzymało upominki za wzięcie udziału w konkursie. Konkurs zorganizowano i rozstrzygnięto w styczniu 2021.

✓ **Konkurs „Czysty umysł, zdrowe ciało – to nie mało”** - konkurs na stworzenie prezentacji multimedialnej dotyczącej znaczenia zdrowego trybu życia, wolnego od środków psychoaktywnych oraz podkreślającej szkody związane z używaniem substancji zmieniających świadomość. Uczestnikami konkursu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz podstawowych powyżej klasy VI. Prace konkursowe dotyczyły zdrowych alternatyw organizacji czasu wolnego oraz destrukcyjnego wpływu środków psychoaktywnych (oraz czynności uzależniających) na życie człowieka. Prezentacje multimedialne nadesłane w ramach konkursu miały bardzo różnorodną formę, od pokazów slajdów po filmy czy piosenki. Konkurs przeprowadzono i rozstrzygnięto na przełomie marca i kwietnia 2021 roku. Spośród 12 uczestników, którzy wzięli udział w konkursie, nagrodzono troje laureatów; pozostali uczniowie otrzymali upominki za udział w konkursie.

Profilaktyka środowiskowa:

- **„Piknik profilaktyczny”** w dzielnicy Stary Zdrój z okazji Dnia Dziecka – pracownicy Działu Profilaktyki prowadzili pogadanki na temat zdrowego stylu życia wolnego od nałogów i przemocy oraz prowadzili profilaktyczne konkursy dotyczące wiedzy o uzależnieniach i przemocy, w ramach którego dzieci otrzymywały nagrody w postaci materiałów promocyjnych takich jak smyczki, przypinki, torby, kubki, notesy.

Z oferty działu skorzystało ok. 50 osób. Głównymi odbiorcami były dzieci w wieku 7 – 12 lat.

- **Działania środowiskowe w dzielnicy Sobięcín** - rozpoczęcie wakacji - pracownicy Działu Profilaktyki prowadzili pogadanki na temat zdrowego stylu życia wolnego od nałogów i przemocy oraz prowadzili profilaktyczne konkursy dotyczące wiedzy o uzależnieniach i przemocy, w ramach którego dzieci otrzymywały nagrody w postaci materiałów promocyjnych takich jak smyczki, przypinki, torby, kubki, notesy. Współorganizatorem wydarzenia był Urząd Miejski, firma kuglarska z Jumplanet oraz Wodociągi.

W wydarzeniu wzięło udział ok 25 osób, głównie dzieci w wieku 6 – 13 lat.

- **„Eco piknik”** - prowadzenie konkursów profilaktycznych dotyczących uzależnień. W trakcie tego pikniku, beneficjenci dyskutowali z pracownikami MOPS na temat szeroko rozumianych działań pracy socjalnej. Wartością dodaną było również spotkanie różnych

działów MOPS(pracowników socjalnych, asystentów, pedagogów, psychologów) oraz pracowników innych instytucji i firm, które działają na rzecz społeczności lokalnej.

W pikniku wzięło udział ok 40 osób.

- **„Z kulturą na Piaskach”** w dzielnicy Piaskowa Góra – pracownicy Działu Profilaktyki prowadzili pogadanki na temat zdrowego stylu życia wolnego od nałogów i przemocy oraz prowadzili profilaktyczne konkursy dotyczące wiedzy o uzależnieniach i przemocy, w ramach którego dzieci otrzymywały nagrody w postaci materiałów promocyjnych takich jak smyczki, przypinki, torby, kubki, notesy. Impreza była organizowana przez Wałbrzyski Ośrodek Kultury, który zapewniał animację. Wydarzenia miało miejsce przy budynku WOK. W imprezie uczestniczyły dzieci z Placówki Wsparcia Dziennego z ul. Grota Roweckiego.

- **Piknik Brave Kids – Park Rusinowa** – działania profilaktyczne "pod parasolem". Dystrybuowanie ulotek i gadżetów profilaktycznych. Przeprowadzenie konkursów profilaktycznych w temacie przeciwdziałania uzależnieniom, przeciwdziałania przemocy, promocja zdrowia psychicznego oraz przedstawianie oferty Działu Profilaktyki. W działaniach wzięło udział ok 200 osób.

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego

Placówkę Wsparcia Dziennego w Wałbrzychu prowadzoną przez Gminę powołano 1 stycznia 2013 r. na podstawie Uchwały Nr XL/344/2012 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 listopada 2012 r. Zgodnie z uchwałą nr XXXII/406/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 14 listopada 2016 r. Placówkę połączono z tut. ośrodkiem i od 1 stycznia 2017 r. działa w jego strukturze jako Zespół Placówek Wsparcia Dziennego z oddziałami:

- **Placówka Wsparcia Dziennego „Śródmieście”**
ul. Mickiewicza 26, 58 – 300 Wałbrzych
- **Placówka Wsparcia Dziennego „Piaskowa Góra”**
ul. Grota Roweckiego 3, 58 – 309 Wałbrzych
- **Placówka Wsparcia Dziennego „Podzamcze”**
ul. Grodzka 71, 58 – 316 Wałbrzych
- **Placówka Wsparcia Dziennego „Podgórze”**
ul. Niepodległości 64, 58 – 303 Wałbrzych.

Zespół prowadzi placówki w formie opiekuńczej. Pobyt w placówce jest dobrowolny i nieodpłatny, a przyjęcie następuje na pisemny wniosek rodziców, opiekunów prawnych dziecka, lub na wniosek sądu. Placówki przeznaczone są dla dzieci od 6 do 16 roku życia. Głównym zadaniem jest objęcie dzieci opieką i wychowaniem w celu wsparcia rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Celem działalności placówek jest przede wszystkim wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, wyrównywanie deficytów oraz oddziaływanie na środowisko młodego człowieka, wobec zagrożeń uzależnieniami i wykluczeniem społecznym.

W ramach zadań w roku 2021 Zespół Placówek Wsparcia Dziennego zorganizował szereg zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży, tj.: plastyczne, techniczne, muzyczne, sportowe, czytelnicze, integracyjne a także profilaktyczne; odbyło się kilkanaście wycieczek oraz spotkań okolicznościowych. Przez cały rok, zapewnialiśmy we wszystkich placówkach systematyczne dożywianie w postaci kanapek i owoców. Zorganizowano dla podopiecznych wypoczynki zimowy oraz letni. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dzięki współpracy z innymi organizacjami i instytucjami współorganizował i uczestniczył w imprezach i projektach integracyjno- edukacyjnych. W roku 2021 do placówki łącznie zapisanych było 166 dzieci.

Klub Integracji Społecznej

Celem Klubu Integracji Społecznej jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowaniu i podtrzymywaniu umiejętności w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. Podstawowym celem prowadzenia Klubu Integracji Społecznej jest świadczenie takich usług, które wpisują się w pojęcie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Uczestnicy zajęć w Klubie Integracji Społecznej, to przede wszystkim osoby zaliczane do takich grup ryzyka:

- bezdomni, realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności;
- uzależnieni od alkoholu,
- uzależnieni od narkotyków,
- chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- długotrwale bezrobotnych, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- zwolnieni z zakładów karnych, mający trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
- osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

W 2021 roku powyższe cele realizowane były poprzez współpracę z:

- Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy w Wałbrzychu świadczącym specjalistyczne, bezpłatne usługi przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej na rzecz członków KIS w formie zajęć aktywizacyjnych przygotowujących osoby bezrobotne poszukujące pracy do samodzielnego poruszania się po rynku pracy oraz podjęcia zatrudnienia, a także warsztatów grupowych, konsultacji indywidualnych i wizyty studyjnej na której mieli możliwość wykonania testu KZZ,
- Centrum Edukacji i Pracy OHP, dzięki któremu uczestnicy bezpłatnie mogli skorzystać z wizyty studyjnej w ramach której uzyskali porady doradców zawodowych

z zakresu planowania ścieżki kariery zawodowej, orientacji zawodowej, dokumentów aplikacyjnych,

Uczestnicy KIS, biorą udział w programie, opracowanym na podstawie indywidualnej diagnozy, dostosowanym do potrzeb i problemów jej odbiorców.

Cykl zajęć w którym biorą udział członkowie trwa 6 miesięcy, a klubowicze spotykają się 3 razy w tygodniu po ok. 1,5 – 2 godziny. Zgodnie z założeniem KIS na każdy miesiąc opracowany jest szczegółowy harmonogram zajęć obejmujący zagadnienia z reintegracji społecznej i zawodowej.

W edycji trwającej od 09.06.2021r. do 09.12.2021r. w Klubie Integracji Społecznej łącznie wzięło udział 20 osób, z których tylko 4 osoby uzyskały zaświadczenie uczestnictwa w zajęciach KIS.

Niski wskaźnik ukończenia przez osoby z rekrutowane do Klubu Integracji Społecznej wynikał z zaistnienia okoliczności, uniemożliwiających regularne uczestnictwo w zajęciach.

Powodem rezygnacji z uczestnictwa w zajęciach Klubu Integracji Społecznej było:

- podjęciem zatrudnienia (5 osób),
- podjęciem uczestnictwa w projektach, kursach zawodowych (2 osoby),
- zwolnienie z uczestnictwa (zaświadczeniem lekarskim) spowodowane złym stanem zdrowia uczestników (2 osoby),
- brak opieki nad dziećmi, podczas uczestnictwa w zajęciach (2 osoby),
- zaprzestanie uczestnictwa, bez podania przyczyny (4 osoby),
- sytuacja osobista (1 osoba).

Uczestnicy Klubu Integracji Społecznej w okresie sprawozdawczym mieli możliwość skorzystania z zakresu reintegracji zawodowej:

• **Warsztaty komputerowe** – w ramach zajęć uczestnicy byli szkoleni w zakresie obsługi komputera PC, urządzeń peryferyjnych typu: drukarka, masowe urządzenia magazynujące pamięci przenośne. Warsztaty obejmowały naukę aktywnego tworzenia i opracowywania dokumentów tekstowych (CV, list motywacyjny), tworzenie tabel w programie Microsoft Word, przyswajanie podstawowych mechanizmów aktywności w sieci internetowej (założenie poczty e- mail czy profilu na portalach społecznościowych, umożliwiających aktywne poszukiwanie pracy za pośrednictwem sieci Internet. Zajęcia komputerowe umożliwiły również uczestnikom rozwój własnych zainteresowań i zdolności, poszerzenie wiedzy i odkrywanie własnych możliwości.

- **Zajęcia warsztatowe z zakresu aktywizacji zawodowej** - prowadzone przez doradcę zawodowego z Centrum Integracji i Planowania Kariery Zawodowej - Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy. W trakcie spotkań uczestnicy poznali podstawowe zagadnienia dotyczące rynku pracy i mechanizmy, które nami rządzą. Dokonali analizy lokalnego rynku pracy, określili swoją sylwetkę zawodową oraz dokonali bilansu swoich słabych i mocnych stron. W trakcie zajęć dopasowali swoje kwalifikacje, umiejętności oraz predyspozycje do ofert rynku pracy, podejmowali decyzje dotyczące swojej przyszłości zawodowej oraz nabywali wiedzę i umiejętności z zakresu technik i metod poszukiwania pracy.
- **Wizyty studyjne w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej oraz Centrum Edukacji i Pracy OHP.**

Zajęcia z zakresu reintegracji społecznej obejmowały:

- **Trening umiejętności społecznych** – mający na celu określenie czynników motywujących w życiu codziennym oraz przeszkód na drodze do własnego zmotywowania. Pozyskania lub wzmocnienia poczucia wpływu na swoje funkcjonowanie.
- **Trening asertywności** – na zajęciach uczestnicy ćwiczą wyrażanie uczuć, poglądów, postawi w sposób bezpośredni i stanowczy, szanując opinie i prawa innych osób. Poprzez ćwiczenia ucząc się odmawiania bez poczucia winy i burzenia relacji oraz radzenia sobie z presją i naciskami.
- **Zajęcia integracyjne** – mające na celu integrację grupy poprzez lepsze poznanie siebie nawzajem oraz budowanie wzajemnego zaufania.
- **Zajęcia edukacyjne** – mające na celu wszechstronne rozwijanie umiejętności, zdobywanie nowej wiedzy oraz rozwijanie zainteresowań. W ramach zajęć mieli możliwość uczestniczyć w warsztatach z lalką terapeutyczną, w spotkaniu z instruktorem jazdy konnej dot. dofinansowania kursów z Polskiej Akademii Kultury i Sportu oraz Żywej Bibliotece.
- **Grupa samopomocowa** – w zakresie prowadzenia tej grupy realizator nastawiony był na omawianie indywidualnych studiów przypadku i wiążące się z tym wzajemne wspieranie uczestników poprzez wymianę doświadczeń i wspólne propozycje rozwiązywania poszczególnych problemów. Dodatkowo grupa wzajemnego wsparcia bardzo czynnie włączała się dyskusje dotyczące bezrobocia, aktywizacji zawodowej i barier utrudniających podjęcie zatrudnienia. Uczestnicy w trakcie trwania zajęć musieli nauczyć się eksponować znaczenie i wagę życiowych doświadczeń, wykształcić umiejętność filtrowania

przyswajanych treści i praktycznie wykorzystywać zdobytą wiedzę.

• **Warsztaty efektywnego zarządzania czasem** - zajęcia miały na celu naukę prawidłowego zarządzania czasem w tym planowania zadań i określania ich ważność, utrzymania samodyscypliny i cierpliwego dążenia do realizacji celów. Podczas zajęć uczestnicy mieli możliwość opracowania osobistego sposobu zarządzania zadaniami, redukcję stresu i lęku przed podjęciem pracy, podniesienie motywacji do działania, a także poczucia własnej wartości poprzez skuteczną organizację czasu na wielu płaszczyznach życia i skupienia na własnych potrzebach. Warsztaty obejmowały planowanie i organizację dnia oraz tygodnia, łączenie obowiązków domowych z pracą zawodową, a także podziałek obowiązków w rodzinie.

Uczestnicy KIS mają do dyspozycji zaplecze komputerowe z dostępem do Internetu, niezbędne materiały pomocnicze, a **także możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym poradnictwo:**

- psychologiczne
- terapeutyczne
- pedagogiczne

Ponadto w lipcu i październiku 2021r., zorganizowano w MOPS (CAL) spotkania sieciujące Centra i Klubu Integracji Społecznej z województwa dolnośląskiego, dotyczące ścieżek reintegracji.

Wolontariat

W okresie sprawozdawczym 01.01.2021r. - 31.12.2021 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu prowadzony był wolontariat. Zawarto porozumienia wolontariackie z 90 wolontariuszami i 1 podmiotem w związku z realizacją pomocy zakupowej w ramach programu „Wspieraj Seniora” na 2021 r. 62 wolontariuszy świadczyło pomoc na rzecz potrzebujących. Ogółem z różnych form pomocy skorzystało 226 osób, w tym 52 osoby przebywające na kwarantannie.

Formy udzielanej pomocy:

- wsparcie emocjonalne (rozmowa z koordynatorem lub wolontariuszem, kontakt z psychologiem),

- pomoc zakupowa (produkty żywnościowe, artykuły chemiczne, środki czystości i higieny, leki),
- wyprowadzanie psów w czasie przebywania właścicieli na kwarantannie,
- załatwianie spraw (w tym urzędowych, w przychodni zdrowia, bibliotece, drobne czynności domowe m. in. wieszanie firanek, wyrzucanie śmieci, uruchamianie zakupionego telefonu dotykowego, podcinanie włosów, pomoc w zakupach internetowych, naprawa zepsutego kranu itp.).

Z wolontariuszkami zawarto umowy o współpracy wolontariackiej, przeszli także szkolenie wstępne, składające się na nie szkolenie ogólne (instruktaż ogólny), które obejmuje umiejętności oraz wiedzę podstawową do wykonywania pracy, a także przepisy i zasady BHP zależne od stanowiska pracy (instruktaż stanowiskowy). Przeprowadzenie instruktażu ogólnego i stanowiskowego musi być zatwierdzone na piśmie oraz odnotowane w aktach wolontariusza.

W 2021 r. przeprowadzono blisko 2495 rozmów wspierających, mających na celu udzielenie wsparcia emocjonalnego, psychologicznego, pomocy zakupowej, rozeznania potrzeb seniorów i osób przebywających na kwarantannie, zorganizowania pomocy wolontariusza, udzielenia informacji na zapytania seniorów. Na bieżąco są także uzupełniane wykazy dokumentujące działanie wolontariatu.

Wolontariusze także aktywnie angażują się w działania na rzecz seniorów, w tym akcje podejmowane przez podmioty i instytucje działające na terenie naszego miasta:

- *Z okazji „Dnia Babci i Dziadka”* w styczniu 2021r. wolontariusze dostarczyli seniorom laurki przygotowane przez dzieci z Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego i Publicznej Szkoły Podstawowej nr 23.
- W okresie wielkanocnym zorganizowali akcję *„Wielkanocny upominek dla Seniora”* w ramach której przygotowali blisko 130 kartek wielkanocnych oraz świątecznych stroików. Na przygotowanie stroików, środki finansowe pozyskano z Fundacji „Merkury” dzięki Programowi Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego Korpusu Solidarności.
- W celu integracji środowiska wolontariuszy przy wsparciu finansowym Fundacji „Merkury” oraz Korpusu Solidarności udało się zorganizować w Harcówce *Piknik Wolontariatu*, w którym uczestniczyli wolontariusze działających w ramach akcji

„Wspieraj Seniora”.

- W okresie letnim lipiec - sierpień zorganizowano akcję „*Podaruj seniorowi swój jeden dzień wakacji*“, wolontariusze wraz z seniorami spędzali czas na spotkaniach przy kawie i ciastku, na wspólnych spacerach, na nauce zasad zdrowego żywienia, rozmowach o życiu, jego radościach i problemach.
- W ramach realizacji inicjatywy lokalnej z Korpusu Solidarności odbyła się impreza pt. „Bajkowe zakończenie lata”. Wolontariusze dzięki pozyskanym w ramach grantu środkom pieniężnym z Fundacji „Merkury”, zakupili artykuły spożywcze, artykuły dekoracyjne, nagrody rzeczowe za udział w konkursach oraz ekologiczne naczynia papierowe do spożycia poczęstunku. Działanie zostało zrealizowane w dniu 31.08.2021r. Ze względu na warunki pogodowe zabawa odbyła się w siedzibie MOPS Wałbrzych w sali kolumnowej. Odbiorcami zaplanowanego działania były wedle określonego planu rodziny z dziećmi oraz członkowie wałbrzyskiego Klubu Seniora. Promocja wydarzenia realizowana była na stronie głównej MOPS w Wałbrzychu oraz na portalach społecznościowych. Inicjatywa „Bajkowe Zakończenia Lata” miała na celu integrację lokalnego środowiska seniorów i dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS. Powyższe zadanie zostało zrealizowane dzięki dobrej frekwencji i zaangażowaniu uczestników w przygotowania. Dzięki aktywnemu uczestnictwu i wspólnej zabawie dzieci oraz seniorzy poznali się i razem angażowali w przebieg imprezy.
- Na zakończenie lata z funduszy również pozyskanych z grantu Fundacji „Merkury” wolontariusze zorganizowali 23.09.2021 r. wydarzenie Marsz Nordic Walking pod nazwą- „Kondycja seniorów w czasie pandemii” w którym wzięli udział zarówno seniorzy, jak i osoby objęte pomocą MOPS.
- Wolontariusze włączali się także do działań podejmowanych przez Komendę Miejską Policji „Senior online” zachęcając do uczestnictwa w spotkaniach online, dotyczących skutecznych metod zapobiegania oszustwom oraz akcji ZUS „Bezpiecznie, zdrowo, bezgotówkowo” zachęcającej do założenia konta w banku, aby zwiększyć bezpieczeństwo funduszy które posiada senior.

- Podczas Ekologicznego Pikniku z Radiem Zet w miesiącu wrześniu 2021r., zorganizowano wspólnie z uczestnikami Klubu Seniora „Lawendowe warsztaty”, podczas których promowano wolontariat w MOPS. Wydarzenie udało się zorganizować dzięki wsparciu finansowemu Fundacji „Merkury” i Korpusu Solidarności.
- W dniu 26.09.2021 r. wolontariusze uczestniczący w ogólnopolskiej kampanii „Wspieraj Seniora” za dotychczas świadczoną pomoc na rzecz mieszkańców Wałbrzycha, a w szczególności seniorów zostali nagrodzeni tytułem „Anioł Wałbrzyskich Seniorów”.
- W miesiącu październiku 2021r. w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu odbyło się uroczyste spotkanie wolontariuszy z grupy #Przyjaciele z Wałbrzycha. Wolontariuszom za dotychczasowe zaangażowanie wręczono podziękowania oraz drobne upominki przygotowane przez dzieci z Placówek Wsparcia Dziennego. Szczególne podziękowanie skierowano do pani Doroty Barańskiej, która jako przedstawiciel lokalnego biznesu niejednokrotnie wspierała działania wolontariuszy.
- W grudniu 2021 r. Przyjaciele z Wałbrzycha zorganizowali akcję „Seniorzy piszą listy do świętego Mikołaja”. Pozyskano i dostarczono wałbrzyskim seniorom około 200 paczek. Ponadto zaangażowali się w akcję przygotowania i rozwiezienia posiłków wigilijnych mieszkańcom miasta Wałbrzycha, a w szczególności seniorom, zorganizowaną przez p. Dorotę Barańską reprezentującą Centrum Budowlane SIRBUD.
- W dniu 3.12.2021 r. zorganizowano warsztaty świąteczne dla wolontariuszy. Przy dźwiękach kolęd, zapachu pomarańczy, cynamonu i goździków wolontariusze wykonywali stroiki Bożonarodzeniowe dla samotnych seniorów, a także mieli okazję porozmawiać z przedstawicielką Fundacji „Merkury”, która zorganizowała mini-szkolenie. Warsztaty udało się zorganizować dzięki wsparciu finansowemu Fundacji „Merkury” i Korpusu Solidarności.

Dzięki przystąpieniu do Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego Korpusu Solidarności, wolontariusze mieli możliwość skorzystania z bonów edukacyjnych

w wysokości do 1000 zł, którą mogą wykorzystać na rozwój swoich zainteresowań i umiejętności. Z tej możliwości skorzystało 4 wolontariuszy w tym 1 koordynator wolontariatu.

Łącznie z pozyskanych środków z Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego, udało się w 2021 roku zorganizować 7 inicjatyw lokalnych na łączną kwotę 5100 zł.

Nadmienić należy, że zostaliśmy laureatami ogólnopolskiego konkursu koordynator roku wolontariatu Korpusu Solidarności a MOPS w Wałbrzychu uzyskał certyfikat „Miejsce przyjazne wolontariuszom”.

Ponadto w ramach Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego jako laureaci – pedagog Działu Profilaktyki poprowadził spotkanie, które odbyło się w OPS Jedlina Zdrój pt. „Dobre Praktyki Wolontariatu”, dla kadry zarządzającej OPS w gminie Wałbrzych. Reprezentowaliśmy także nasz Ośrodek na ogólnopolskim III Forum Wolontariatu w Warszawie w dniach 21 – 22.10.2021r.

Wałbrzyski Telefon Senioralny - prowadzony przez seniorów – wolontariuszy.

Od 1 listopada 2021 roku, Gmina Wałbrzych, po zakończonym projekcie realizowanym we współpracy z Centrum Doradztwa Strategicznego w Krakowie, przekazała działalność projektową do MOPS Wałbrzych.

Wałbrzyski Telefon Senioralny to miejska linia telefoniczna dla seniorów i co równie ważne prowadzona przez wałbrzyskich seniorów – wolontariuszy, którzy dyżurują od poniedziałku do czwartku, w godzinach 10:00 – 14:00. Telefon Senioralny służy wszystkim seniorom, którzy potrzebują pomocy w uzyskaniu porady, informacji, a także mają możliwość porozmawiać, podzielić się swoimi troskami. Obecnie przy Wałbrzyskim Telefonie Senioralnym dyżuruje 15 seniorów – wolontariuszy. W WTS dyżurują również, raz w miesiącu, specjaliści: psycholog, terapeuta uzależnień, pracownik socjalny i radca prawny, którzy służą poradą, wsparciem oraz udzielą wszelkich informacji dzwoniącym seniorom.

Klub Seniora

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w okresie od stycznia do grudnia, prowadzono zajęcia dla Klubu Seniora. Uczestnikami są osoby w wieku od 58 do 86 lat. W okresie sprawozdawczym do Klubu należało 30 osób.

W roku 2021 udało się zrealizować następujące zajęcia:

- **Zajęcia florystyczno – artystyczne z elementami hortiterapii** – podczas zajęć seniorzy jak w latach ubiegłych mieli okazję poznać przede wszystkim sztukę układania bukietów, tworzenia stroików Wielkanocnych i Bożonarodzeniowych. Przygotowywali kartki okolicznościowe, stroiki nagrobne oraz tworzyli kotyliony. Na w/w warsztatach wzbogacają własne doświadczenia, rozwijają zainteresowania oraz umiejętności i zdolności manualne. Doskonają również umiejętność koncentracji uwagi i pamięć. Podczas realizacji wspólnych prac uczą się współpracy i współdziałania w zespole oraz budowania odpowiedniej atmosfery. W ramach zajęć z hortiterapii poznają dobroczynny wpływ natury na organizm człowieka.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 12 spotkań warsztatowych. Zajęcia prowadzone były przez pedagoga Działu Profilaktyki.

- **Zajęcia integracyjno – rozwojowe** - zajęcia mają na celu integrację seniorów poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego przy grach stolikowych, łamigłówkach, krzyżówkach oraz na wspólnych wycieczkach i spotkaniach w Klubie i poza nim. W związku z pandemią koronawirusa w okresie letnim większość spotkań w 2021 roku, odbyła się w otwartej przestrzeni.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 17 spotkań, w tym 3 wycieczki wyjazdowe.

- **Zajęcia informacyjno – edukacyjne** prowadzone przez Powiatową Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną, dzięki której uczestnicy zostali edukowani z zakresu higieny osobistej, zdrowego stylu życia i odżywiania, chorób zakaźnych oraz uzależnień. W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 spotkania. Zajęcia prowadzone były przez pracownika działu edukacji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej.

Członkowie Klubu Seniora uczestniczyli w działaniach dotyczących Organizowania Społeczności Lokalnej i integracji z mieszkańcami dzielnicy Śródmieście, a także **spotkaniach międzypokoleniowych poprzez uczestnictwo w :**

- Dniu Babci i Dziadka, które zorganizowane zostało on- line przez dzieci z ZPWD, natomiast kartki z życzeniami dostarczone zostały przez koordynatora klubu do mieszkań/ domów seniorów.
- Projekcie „Wygrajmy to miejsce”, organizowanym przez Fundację Via Salutis w ramach którego seniorzy uczestniczyli w warsztatach teatralnych, malarskich, fotograficznych,
- Projekcie „Tworzę i działam w zielonej dzielnicy Sobięcina” organizowanym przez Stowarzyszenie „Radość życia”,
- Senioraliach,
- Bajkowym pożegnaniu lata, zorganizowanym w ramach działań z Fundacją Merkury i Korpusem Solidarności.

Ponadto w okresie sprawozdawczym seniorzy uczestniczyli i brali udział w :

„Pikniku Wolontariatu”, zorganizowanym przez MOPS i Fundację Merkury w ramach działań Korpusu Solidarności, festiwalu Stanisława Lema, wydarzeniach organizowanych przez Urząd Miasta (mi. wystawach, występach, spotkaniach, wernisażach), Wspólnotę Samorządową Śródmieście, Wałbrzyski Ośrodek Kultury, muzealnym kinie plenerowym, sprzątaniu świata ,wycieczce do Skalnego Miasta w Adrspachu, do Krzeszowa, Palmiarni, koncercie zorganizowanym przez DPS Biały Kamień, koncertach Filharmonii Sudeckiej, Teatru Zdrojowego „Kawiarence Obywatelskiej” - organizowanej przez Urząd Miasta, spotkaniach autorskich i wieczorkach poetyckich- organizowanych przez Bibliotekę „Pod Atlantami”, zajęciach sportowych tj. „Lato z Jogą” w Parku Rusinowa, żywej Bibliotece, Marszu Nordic Walking pod hasłem „Kondycja seniorów w czasie pandemii” zorganizowanym przez MOPS i Fundację Merkury w ramach działań Korpusu Solidarności, Pikniku Ekologicznym z Radiem ZET w ramach którego seniorzy przygotowali „Lawendowe warsztaty”, warsztatach „Cztery pory roku”, prowadzonych przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, uczestniczyli w XIV Dolnośląskim forum Uniwersytetów Trzeciego Wieku, oraz organizowali w roku 2021 spotkania okolicznościowe tj. uroczystość związana z obchodami jubileuszu (urodziny), tłusty czwartek on-lin, Dzień Kobiet on-line, Mikołajki. Uczestnicy Klubu Seniora brali udział w konkursach literackich tj. najpiękniejszy

wiersz walentynkowy, opowiadanie o miłości. Ponadto na portalu społecznościowym Facebook, prowadzona jest strona pod nazwą „Klub Seniora CAL”, gdzie znajdują się informacje i wydarzenia o działalności Klubu.

Łącznie w okresie sprawozdawczym członkowie Klubu Seniora mieli możliwość uczestniczyć w 68 spotkaniach.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły 194 wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu i naruszających zasady współżycia społecznego. Składane wnioski w równych częściach pochodziły od osób prywatnych, najczęściej rodzin i bliskich osób nadużywających alkoholu, Policji, MOPS-pracowników socjalnych, asystentów rodziny i pracowników działu pieczy zastępczej oraz od kuratorów sądowych. Z osobami zgłoszonymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno - motywujące, pogadanki na temat szkodliwości napojów alkoholowych oraz wszelkich zagrożeń związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu.

W omawianym okresie sprawozdawczym odbyły się 24 posiedzenia roboczych zespołów do spraw opiniowania i kierowania na leczenie odwykowe, na które wysłano 462 wezwania. Wśród osób, z którymi przeprowadzono rozmowy 78 osób wyraziło zgodę na spotkanie z terapeutą DP, 5 osób wyraziło zgodę na podjęcia leczenia odwykowego w Czarnym Borze, 22 osoby skierowano do Poradni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień, 156 osób skierowano na badanie lekarskie celem określenia ewentualnego uzależnienia od alkoholu. W wyniku przeprowadzonych postępowań sporządzono 151 wniosków do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o wydanie postanowienia zobowiązującego do leczenia odwykowego. W 5 przypadkach biegli sądowi nie orzekli uzależnienia od alkoholu.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie współpracowała z Sądem Rejonowym w Wałbrzychu, z Przychodnią Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Wałbrzychu w zakresie kontroli uczestnictwa w terapii odwykowej osób skierowanych do Przychodni w rezultacie przeprowadzanych rozmów motywujących. Równie istotna była ścisła współpraca z Komisariatami Policji znajdującymi się na terenie miasta

Wałbrzycha. Dzielnicy z Komisariatów Policji sporządzali na wniosek Komisji wywiady środowiskowe dotyczące osób, wobec których złożono wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe. Pozytywnie układa się współpraca z Prokuraturą Rejonową w Wałbrzychu i z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Działu Profilaktyki MOPS.

Do MKRPA zgłosili się członkowie rodzin lub z otoczenia osób uzależnionych od alkoholu korzystając z wsparcia merytorycznego pracownika komisji. Łącznie po pomoc zgłosiły się 79 osób. Otrzymywały one zarówno pełną informację o możliwych do uzyskania formach pomocy (pomoc terapeutyczna i psychologiczna specjalistów MOPS, grupy dla współuzależnionych w MOPS i PZPiTU), jak i wsparcie w postaci rozmów psychologicznych, informacji drukowanych, pomocy w uzyskaniu miejsca w szpitalu na oddziale odwykowym.

Kilkanaście osób, wobec których nie wpłynęły wnioski o objęcie leczeniem odwykowym, zostało umieszczonych na oddziałach odwykowych poza kolejnością, przy wsparciu i zaangażowaniu Komisji.

Osoby uzależnione zwracające się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o informację o możliwościach leczenia były wyczerpująco informowane o miejscach, w których mogą podjąć leczenie. Wśród osób zgłoszonych na Komisję rozdysponowano materiały edukacyjne, dotyczące m.in. działających klubach abstynenta oraz punktów informacyjno - konsultacyjnych działających przy klubach abstynenta.

Działalność Miejskiej Komisji w latach 2018 – 2021 przedstawia poniższa tabela.

Lp	Działalność MKRPA	2018	2019	2020	2021
1	Liczba wniosków	223	231	154	194
2	Liczba skierowanych osób (liczba wysłanych wezwań)	439	478	462	553
	Liczba osób, które się zgłosiły	143	112	130	139
3	Liczba osób skierowanych do terapeuty w DP	24	49	67	78
4	Liczba osób do PZPiTU Anima	38	63	34	22
5	Liczba osób skierowanych do ZOZ w Czarnym Borze	4	8	5	24

6	Liczba osób skierowanych na badania lekarskie	157	157	157	156
7	Liczba wniosków skierowanych do Sądu	75	122	127	151
8	Liczba umorzonych postępowań	110	24	170	220
9	Liczba osób, która zgłosiła się o pomoc i wsparcie z otoczenia osób uzależnionych	198	81	84	79
10	Liczba posiedzeń Komisji	24	24	21	24

W 2021 roku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 148 wniosków w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Wałbrzych, z tego 21 wniosków dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży, a 40 wnioski dotyczyły punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Poniżej działalność Miejskiej Komisji obrazuje się następująco:

Działalność Miejskiej Komisji, dotycząca sprzedaży alkoholu oraz przeprowadzonych kontroli w latach 2018-2021:

Lp.	Działalność MKRPA	2018	2019	2020	2021
1	Liczba wniosków ogółem dot. wydania zezwolenia na sprzedaż alkoholu w Gminie Wałbrzych	148	176	107	114
2	Liczba wniosków dotyczących punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedawcy	9	15	32	29
3	Liczba wniosków dotyczących punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży	39	36	75	79
4	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	48	51	37	50

W okresie sprawozdawczym członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, od 11 do 13 października 2021 roku wzięli udział w szkoleniu organizowanym przez Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji. Szkolenie składało się z 3 grup tematycznych: "Przeciwdziałania uzależnieniom na poziomie lokalnym", "Aktualne problemy w praktyce funkcjonowania OPS", "Dialog Motywujący - skuteczna metoda rozwijania motywacji do zmiany i podjęcia leczenia". Szkolenie zakończyło się uzyskaniem zaświadczenia z udziału w każdym z trzech bloków tematycznych. W szkoleniu wzięło udział 8 członków komisji. Ponadto członkowie(2 osoby) MKRPA uczestniczyli w szkoleniu „Edukacja samorządów gminnych w zakresie ograniczania dostępności alkoholu oraz podejmowania interwencji w sprawie nielegalnej promocji i reklamy napojów alkoholowych” organizowanym przez Studio Profilaktyki Społecznej oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także w szkoleniu on-line „Nowe wyzwania w sferze uzależnień” - finansowanego z budżetu Województwa Dolnośląskiego.

Realizacja celów, zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 opierała się na profilaktyce:

- ✓ zapobiegania spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie,
- ✓ wszechstronnej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym,
- ✓ edukacji społecznej,
- ✓ działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa,
- ✓ wypracowaniu wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec alkoholu, narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację nowoczesnych programów profilaktycznych,
- ✓ reagowania na wszelkie przejawy demoralizacji, podejmowania zachowań ryzykownych i przejawów przemocy,
- ✓ zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin poprzez udzielanie pomocy, wsparcia i motywacji do podjęcia terapii,
- ✓ udzielanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego osobom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, rodzinnymi, bezrobocia, długotrwałej choroby i innych,

- ✓ prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności prowadzenie profilaktyki dla dzieci i młodzieży w szkołach,
- ✓ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.